

Nr 332.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tillskott till dyrtidstillägg för lantbruksingenjörer; given Stockholms slott den 18 mars 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Nils Hansson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Departementschefen, statsrådet Hansson anförde:

På Kungl. Maj:ts förslag har tillskott till krigstidstillägg eller dyrtidstillägg för lantbruksingenjörer och vissa lantbruksstipendiater på grund av arbete enligt taxa beviljats vid 1918—1920 års lagtima riksdagar. Då dylikt tillägg antogs skola bliva även i år erforderligt, har *Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 282 häft. (Nr 332—334.)* 1

Kungl. Maj:t i propositionen om anslag å tilläggsstat för innevarande år i punkten 3 under nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående tillskott till dyrtidstillägg för lantbruksingenjörer, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å tilläggsstat för år 1921 beräkna ett anslag av 50,000 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t tidigare innevarande dag beslutat till riksdagen avlåta proposition angående grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, anhåller jag att få anmäla förenämnda ärende.

Till grund för de beslut om dylikt tillskott åt lantbruksingenjörer, extra lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater, som fattats av 1918—1920 års lagtima riksdagar, har legat den beräkning, att för envar av dessa tjänstemän tjänsteinkomsterna av arbete enligt taxa uppginge till 2,600 kronor för år räknat.

För 1920 gällande bestämmelser innefattas i kungörelse i ämnet den 22 juni 1920 (nr 531).

Hos Kungl. Maj:t har nu styrelsen för föreningen statens lantbruksingenjörskår i skrivelse den 4 december 1920 beträffande den beräkningsgrund, enligt vilken tillskott till dyrtidstillägg hittills utgått, anfört följande:

»Utom sin kontanta lön, vilken vid senaste lönereglering minskades med ett förut åtnjutet 3:dje ålderstillägg, äga lantbruksingenjörerna att av sökande till förrättningarna och deras medintressenter uppbära ersättning enligt taxor, som icke blivit höjda efter dyrtidens inträdande och det förslag till ny taxa, som inom kort torde bliva fastställt till efterrättelse, lär vara byggt på ungefär samma arbetsförtjänst som år 1914, d. v. s. före kristiden, ansågs skälig.

I olikhet med de flesta andra statstjänstemän hava lantbruksingenjörerna dessutom att av egna medel bestrida ansevärd utgifter, som äro nödvändiga för tjänstens uppehållande, nämligen för instrument av olika slag, kontorshyra med uppvärmning och belysning, rit- och skrivmateriel, tryckning av blanketter m. m. Kostnaderna härför hava under de senaste åren stegrats i så oerhörd grad, att endast en ringa del av det sammanlagda dyrtidstillägg, som utgått till lantbruksingenjörerna, kommit dem personligen till godo, medan största delen därav tagits i anspråk för täckande av nämnda kostnader samt för avlöning av de hos lantbruksingenjörerna anställda biträden och assistenter. Sedan 1919 utgår visserligen bidrag av statsmedel till avlöning av dessa senare, varigenom det varit möjligt att tillgodose deras rättmätiga anspråk på löneförhöjning, och sålunda bibehålla dem vid deras anställningar. Nämnda bidrag har visserligen minskat lantbruksingenjörernas utgifter för assistenter, i regel en på varje distrikt, men i stället hava lantbruksingenjörerna fått vidkännas större personliga kostnader än förut för betalande av andra erforderliga tekniska biträden, för rit- och skrivbiträden å kontoret, för telefon, arbetslokaler m. m.

Under sådana förhållanden synes det oss rättvist och rimligt att lantbruks-

ingenjörerna gottgöras för den av kristiden orsakade ökningen i här omnämnda nödvändiga tjänsteutgifter och därigenom så vitt möjligt likställas, i avseende på åtnjutande av dyrtidstillägg, med de statens befattningshavare, vilka icke behöva vidkännas sådana utgifter i tjänsten och sålunda få för sin personliga del tillgodoräkna sig dyrtidstillägget oavkortat. Av vad här förut anförts torde framgå, att från sistnämnda synpunkt tillfredsställande gottgörelse icke har ernåtts genom beräkning av tillskottet till dyrtidstillägg efter en uppskattad inkomst av 2,600 kronor per år för varje befattningshavare.

De flesta lantbruksingenjörer kunna visserligen genom eget arbete, som numera på grund av utsträckt verksamhet i avseende på arbetenas övervakande och avsyning förorsakar ofta återkommande, besvärliga resor såväl sommar som vinter, och med anlitande av ett eller flera biträden till hjälp vid undersökningarna förskaffa sig en bruttoinkomst, som kan väsentligt överstiga 4,000 kronor, men netto-behållningen för eget arbete torde stundom understiga detta belopp.

Det synes emellertid föreligga starka skäl för att en lantbruksingenjör erhåller dyrtidstillägg beräknat efter nyssnämnda belopp, som sedan flera år tillbaka legat till grund för beräkning av dyrtidstillägg å arvode åt distriktslantmätare, vilka numera fått sin avlöning ökad till ungefär samma belopp som en lantbruksingenjör och vilkas verksamhet och arbetsförtjänst närmast är jämförlig med lantbruksingenjörernas.»

Styrelsen har hemställt, dels att i likhet med vad fallet varit under år 1920 tillskott måtte utgå jämväl under år 1921 till det dyrtidstillägg, som kunde tillkomma lantbruksingenjörer och extra lantbruksingenjörer ävensom vissa lantbruksstipendiater enligt för sistnämnda år gällande allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, dels ock att nämnda tillskott måtte beräknas efter en årlig inkomst av arbete enligt gällande taxa av 4,000 kronor för varje befattningshavare.

Lantbruksstyrelsen har i utlåtande den 17 december 1920 med hänsyn till statsmakternas tidigare beslut i ärendet och i avvaktan på erfarenhet om den nya taxa för lantbruksingenjörerna, vilken vore att förvänta, tillstyrkt, att tillskott till dyrtidstillägg för ifrågavarande befattningshavare måtte även för år 1921 beräknas å en inkomst av 2,600 kronor för år.

Statskontoret har i yttrande, avgivet den 11 februari 1921, anført, att i framställningen ej syntes hava förebragts några omständigheter, som icke torde hava beaktats vid bestämmandet av beloppet av det tillskott till dyrtidstillägg, som utgått till ifrågavarande personal jämlikt kungörelsen den 22 juni 1920 (nr 531). På grund härav och då den förhöjning i löneförmåner, som ett bifall till ansökningen skulle medföra, ej kunde anses betingad av nu rådande konjunkturer, funne sig statskontoret icke kunna understödja ansökningen utan ansåge — i likhet med lantbruksstyrelsen —, att tillskott till dyrtidstillägg för ifrågavarande befattningshavare borde för år 1921 beräknas

efter samma grunder, som gällt beträffande sådant tillskott för år 1920. Under denna förutsättning behövde det av Kungl. Maj:t å tilläggsstat för år 1921 under nionde huvudtiteln för ifrågavarande ändamål förslagsvis beräknade anslag om 50,000 kronor ej förhöjas. För att det tillskott till dyrtidstillägg, som torde bli va erforderligt jämväl för år 1922, måtte kunna tillsvidare under år 1922 utbetalas i samband med det dyrtidstillägg å lön eller arvode, som även för år 1922 torde komma att utgå, syntes bestämmelse härom böra inflyta i de föreskrifter rörande utbetalning av dyrtidstillägg, som — i likhet med vad ägt rum beträffande år 1921 — torde komma att utfärdas.

*Departements-
chefen.*

I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna finner jag anledning icke föreligga till höjning av det belopp, som legat till grund för förut beviljat tillskott. Den inkomst av arbete enligt taxa, varå tillskott må beräknas, bör alltså fortfarande fastställas till 2,600 kronor för år räknat.

Vidkommande beviljandet av tillskott av ifrågavarande slag under år 1922, under vilket år dylikt tillskott jämväl lära bli va erforderligt, så torde propositionen böra givas en avfattning, avseende att möjliggöra utbetalandet därav under sistnämnda år, i avvaktan på det vidare beslut i ämnet, som då kan komma att fattas. Till följd härav bör av riksdagen inhämtas förklaring, att under år 1922 tillsvidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel, av vilka för sagda år kostnaderna för ifrågavarande tillskott skola bestridas, härför erforderliga belopp skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg under år 1922 kunna varda å riksstaten för sagda år särskilt avsatta.

Å 1921 års tilläggsstat har, såsom ovan anförts, för ändamålet tidigare beräknats ett belopp av 50,000 kronor. Med hänsyn till de förändrade grunder för bestämmandet av dyrtidstillägg för statens befattningshavare i allmänhet, som Kungl. Maj:t förut denna dag på föredragning av chefen för finansdepartementet beslutat föreslå riksdagen antaga, och med utgående från de indextal å levnadskostnaderna, som samme departementschef räknat med för 1921, eller 260 för det förra och 240 för det senare halvåret, anser jag det erforderliga beloppet kunna reduceras till 40,000 kronor.

De omständigheter, som föranlett chefen för finansdepartementet att föreslå anstånd med hemställan om anslag till dyrtidstillägg åt befattningshavare i allmänhet i statens tjänst, finner jag, efter samråd med bemälda departementschef, och med hänsyn till det förhållandevis

mindre belopp, varom här är ifråga, ej utgöra hinder för att redan i detta sammanhang hos riksdagen äska erforderligt förslagsanslag för ändamålet.

Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen att
dels medgiva, att under år 1921 och tills vidare under år 1922 må till lantbruksingenjörer och extra lantbruksingenjörer ävensom till lantbruksstipendiater, vilka förordnas att i lantbruksingenjörers ställe utföra förrättning, för den tid förordnandet varar, utöver dyrtidstillägg på grund av lön eller arvode, av statsmedel utgå tillskott därtill på grund av inkomster för arbete enligt taxa, beräknade för en var befattningshavare till 2,600 kronor för år räknat;

dels förklara, att beträffande tillskott, som nu nämnts, de angående dyrtidstillägg för motsvarande tid gällande bestämmelser skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse, med rätt för Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som kunna vara erforderliga för tillämpning av dessa bestämmelser;

dels för nu angivna ändamål såsom tillskott till dyrtidstillägg för lantbruksingenjörer å *tilläggsstat* för år 1921 anvisa ett förslagsanslag av kronor 40,000;

dels ock förklara, att under år 1922 tillsvidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel, av vilka för sagda år kostnaderna för ifrågavarande tillskott skola bestridas, härför erforderliga belopp skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg under år 1922 kunna varda å riksstaten för sagda år särskilt avsatta.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställen behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall; och skulle proposition i ämnet till riksdagen avlåtas av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Vid protokollet:

M. De Geer.

